

Nr 311.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd.

Härigenom förordnas, att §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Varje kyrkoförsamling, så i stad som på landet, äger att för vården av kyrkans, folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter i kyrkostämma med kyrkoherden sammanträda till överläggning och beslut, på sätt denna förordning stadgar.

Har Kungl. Maj:t förordnat, att för vården av folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter församling skall vara delad i skilda skoldistrikt, eller att församlingar eller delar därav skola vara förenade i ett skoldistrikt, gälle om sådant skoldistrikt, i avseende å vården av nämnda angelägenheter, vad i denna förordning är om kyrkoförsamling stadgat.

Angående vården av folkskolans och fortsättningsskolans samt därmed sammanhängande angelägenheter i vissa städer är särskilt stadgat.

§ 8.

Kyrkoherden eller den hans ämbete förvaltar, eller den präst inom församlingen, som kyrkoherden, då han hindrad är, därtill förordnar, eller, då någon därtill ej är utsedd, den kyrkoherden i ämbetet närmast är, förer i kyrkostämma ordet. Uti annex- eller kapellförsamling, som har egen präst, är han, eller den hans tjänst förestår, ordförande i kyrkostämman, när kyrkoherden eller den, hans ämbete förrättar, ej är i stämman tillstädes.

Äro församlingar, tillhörande olika pastorat, eller delar av sådana församlingar förenade till ett skoldistrikt, eller förekommer i stad, som består av flera församlingar, till avgörande fråga, som angår alla dessa församlingar eller flera av dem, förordne domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar att i kyrkostämma för skoldistriktet eller vederbörande stadsförsamlingar föra ordet och en annan av kyrkoherdarna att i sådan stämma vara vice ordförande.

Finnes ej någon, som, enligt vad nu är sagt, bör vara ordförande, föres ordet i kyrkostämman av den, som församlingen för sådant fall må hava därtill utsett. Sådan ersättare för ordföranden äger församling välja för en tid av fyra år. För behörighet till detta uppdrag fordras att kunna utses till ledamot av församlingens kyrkoråd eller skolråd.

Skall, enligt vad sålunda stadgats, vid gemensam kyrkostämma med två eller flera till ett pastorat hörande församlingar ordet i stämman föras av ersättare, varom ovan förmäles, intages platsen såsom ordförande av den till levnadsåren äldste av de vid stämman närvarande ersättarna.

Vid behandling av ärende, för vilket kontraktsprost, eller annan särskilt förordnad prästman, kyrkostämma utlyst, är denne ordförande.

§ 11.

Kyrkostämma må i kyrka, sockenstuga eller på annat lämpligt ställe hållas.

Skall vid kyrkostämma i moderförsamling ärende företagas, som annexförsamlings rätt eller skyldighet tillika angår och gemensam överläggning fordrar, kallar kyrkoherden annexförsamlingen till sammanträde med moderförsamlingen.

Där i städer, som bestå av flera församlingar, fråga till avgörande förekommer, som alla eller flera av dessa församlingar angår, skall sådan fråga handläggas å gemensam kyrkostämma.

§ 21.

I varje kyrkoförsamling skall finnas ett kyrkoråd och i varje skoldistrikt ett skolråd.

För vården om och befatningen med fortsättningsskolan må ock, där skoldistriktet finner det vara till fördel för skolväsendet, i den ordning, § 23 stadgar, utses en särskild fortsättningsskolestyrelse. Beträffande sådan styrelse skall, i den mån i denna förordning ej annorledes är föreskrivet, i tillämpliga delar gälla vad angående skolråd är stadgat.

Inom samma pastorat eller stad må dock flera församlingar kunna om gemensamt *kyrkoråd sig* förena.

I fråga om rätt för två eller flera närliggande skoldistrikt att förena sig om gemensam fortsättningsskolestyrelse gälle vad därom särskilt stadgas.

Kyrkoråd och skolråd må, där så lämpligen sig göra låter, kunna till ett gemensamt kyrko- och skolråd förenas.

Där kyrkostämman finner sådant lämpligt, må för förvaltning och vård av församlingsbibliotek utses särskild styrelse. Denna väljer själv inom sig ordförande, men gälle i övrigt för sådan styrelse i tillämpliga delar vad om skolråd är stadgat.

§ 23.

Kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, eller ock annan prästman, som han för något tillfälle kan därtill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I skolrådet skall jämväl kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, vara ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid vilken särskild ständig prästman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans ämbete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ordförande i skolrådet för skoldistrikt, varom i andra stycket av § 8 förmäles, vare den kyrkoherde, som förordnats föra ordet i distriktets kyrkostämma.

Till ledamöter i kyrkorådet äger församlingen att å kyrkostämma utse, till det antal den finner lämpligt, för gudsfruktan och nit kända män eller kvinnor.

Till ledamöter i skolrådet äger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kända män eller kvinnor.

Ledamöter i särskild fortsättningsskolestyrelse utses, till så stort antal, som *skoldistriktet* finner lämpligt, av kyrkostämman och skolrådet sålunda, att kyrkostämman väljer det antal ledamöter, som är närmast under hälften, och skolrådet övriga ledamöter. Vid val av ledamöter i sådan styrelse skall tillses, att det praktiska arbetets intressen bliva i vederbörlig mån i styrelsen företrädda.

Väljes kvinna till ledamot av kyrkorådet eller skolrådet, äger hon att när som helst avsäga sig uppdraget.

Skolrådet väljer inom sig, för varje år, en vice ordförande.

Särskild fortsättningsskolestyrelse utser inom sig för varje år ordförande och vice ordförande.

I såväl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal likväl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid. Hälften av antalet eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utträda dock efter lottning vid slutet av andra året ifrån det denna förordning vunnit tillämpning.

Kyrkovärdar väljas av kyrkorådet bland dess ledamöter för en tid av två år.

Då val av ledamöter i kyrkoråd eller skolråd äger rum, må, där församlingen så beslutar, jämväl utses suppleanter till lika antal. I avseende å valbarhet och tjänstgöringstid gälle för suppleant vad om ledamot är stadgat.

Val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd eller skolråd skall ske proportionellt på sätt som därom särskilt är stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal ordinarie ledamöter, valet avser, ökat med 1; och har i sådant fall stämman att bland de närvarande röstberättigade församlingsmedlemmarna utse erforderligt antal personer att vid valförrättningen biträda ordföranden.

Avgår ordinarie ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid och har valet ej skett proportionellt, anställs fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgångne återstår. Avgår ordinarie ledamot, som utsetts vid proportionellt val, inkallas till ordinarie ledamot den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordning bör i stället inträda.

§ 35.

De avgifter, om vilka kyrkostämma beslutar, skola, utom i de fall, för vilka annorlunda är i lag eller författning föreskrivet, utgå på sätt om bidrag till kommuns gemensamma utgifter är stadgat i förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad, med iakttagande därav att avgifter, varom för stads- och landsförsamlingar, eller delar därav, gemensam kyrkostämma beslutar, först skola vardera församlingen påföras efter förhållandet, i varje förekommande fall, mellan *summorna av de inom församlingarna senast beräknade inkomstbelopp, efter vilka kommunalutskylder skola utgöras*. Personliga eller matlagsavgifter få icke, utöver vad lag uttryckligen medgiver, av kyrkostämman beslutas.

I fråga om avgifter och personliga tjänstbarheter, vilka enligt gällande författningar åligga medlemmar av en kyrkoförsamling, oaktat de i kyrkostämma icke äga rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

Angående den lindring i skattskyldigheten till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, som tillkommer vissa främmande trosbekännare, är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920 utom § 35, som skall lända till efterrättelse från och med dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Rydén:

Chefen för civildepartementet har förut denna dag anmält det betänkande med förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar, som den 12 december 1917 avgivits av den av Kungl. Maj:t därtill förordnade kommitté, och har Kungl. Maj:t beslutat förelägga riksdagen förslag till lagstiftning i ämnet. Då kommitténs förslag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd berör ett ämne, som tillhör ecklesiastikdepartementet, torde det, såsom chefen för civildepartementet anförde, ankomma på mig att framlägga förslag i berörda hänseende.

Till en början tillåter jag mig att hänvisa till vad av nämnde departementschef yttrats beträffande den föreslagna lagstiftningens allmänna grunder och ändamål. Vad särskilt angår nu förevarande lagförslag må anföras följande:

Frånsett stad, där folkskoleväsendet lagts under den borgerliga kommunens vårdnad, skall skoldistriktet, betraktat som den organisatoriska enheten för folkskolärendenas vårdande, enligt gällande lagstadganden sammanfalla med kyrkoförsamlingen. I två avseenden, men icke flera, har emellertid lagstiftningen medgivit undantag från denna regel.

I det ena fallet har möjliggjorts åstadkommande inom en församling av flera än ett skoldistrikt. Till § 1 i kyrkostämmoförordningen har nämligen år 1892 gjorts ett tillägg, enligt vilket kommun, som ej bildar egen kyrkoförsamling, må efter Kungl. Maj:ts förordnande utgöra särskilt skoldistrikt. Med hänsyn till grundsatsen om kommunens bundenhet vid socken-(församlings-)indelningen finnes, framhåller kommittén, icke annan i lag medgiven möjlighet av sådan kommunindelning, som i stadgandet nämnes, än att inom socknen finnes en köpingskommun.

Det andra fallet av undantag från regeln om skoldistrikts bundenhet vid församlingsindelningen avser skoldistriktets utsträckande att omfatta flera än en församling. I § 21 i kyrkostämmoförordningen lämnas det medgivande för församlingar inom samma pastorat eller stad, att de må kunna förena sig om gemensamt kyrkoråd eller skolråd. Innebörden av detta stadgande, såvitt skolväsendet angår, anges i § 6 i folkskolestadgan sålunda, att, där sådan förening om gemensamt skolråd ägt rum, församlingarna skola utgöra ett skoldistrikt. De organisatoriska föreskrifterna angående skoldistrikt återfinnas såväl i kyrkostämmoförordningen som i folkskolestadgan. Dessa föreskrifter, ehuru tydligtvis avsedda att hava enahanda innebörd, äro i de tvenne författningarna i mångt och mycket till sin ordalydelse skiljaktiga. Någon föreskrift om myndighets stadfästelse å förening om gemensamt skolråd har icke givits, och följaktligen åstadkommes i detta fall förändringen i skoldistriktsindelningen endast genom församlingarnas därom träffade överenskommelse.

Kommittén är av den uppfattning, att de nu gällande stadgandena angående skoldistriktsindelningen icke äro tillfredsställande. De medgivanden, vilka lämnats till undantag från regeln om skoldistriktets bundenhet vid församlingsindelningen, göra icke tillfyllest. Med hänsyn till skoldistriktets uppgifter böra ofta nog för bestämmande av dess område helt andra synpunkter vara ledande än de, som träda i förgrunden vid bedömandet av vare sig kyrkoförsamlingens eller den borgerliga kommunens lämpliga omfattning. Ofta äro de geografiska förhållandena sådana, att det ej kan undgås, att barnen i en del av en församling hava vida längre och obekvämare väg till församlingens närmaste skola än till skola i grannförsamlingen. Stundom nödvändiggöra dessa förhållanden

synnerligen oekonomiska anordningar, såsom underhållande för endast några få lärjungar av en skola i en församlingsdel, som är skild från återstoden av församlingen genom exempelvis ett vattendrag eller är enklaverad i annan församling. I gränstrakt mellan olika församlingar, särskilt där denna är någorlunda tätt befolkad, uppstå ofta betydande besvärligheter i folkskolavseende i följd av befolkningens flyttningar fram och åter. Där olika områden av en församling hava helt olika utveckling (en del är rent agrar, en annan del utgöres av ett bruks- eller stationssamhälle med sammanträngd befolkning), äro ofta nog de olika församlingarnas intressen och behov med avseende å folkskolundervisningens ordnande helt olika, utan att jämkning kan eller ens bör åstadkommas. I vissa av nu antydda fall skulle visserligen ett bättre sakernas skick kunna ernås genom ändrande av församlings- eller kommunindelningen, men i andra fall skulle så icke kunna ske.

De anmärkta svårigheterna hava, framhåller kommittén, mångestädes givit anledning till varjehanda anordningar vid sidan av gällande lag, med ändamål att lindra de ogynnsamma följderna av skoldistriktets bundenhet vid församlingsindelningen. Kommittén finner det vara ådagalagt, att verkligt behov föreligger av lagstiftningsåtgärder, varigenom skulle möjliggöras, att åt skoldistrikt gäves den begränsning, som med avseende å geografiska och kommunikationsförhållanden, befolkningens fördelning m. m. befundes i varje fall mest ändamålsenlig. Genom sådan lagstiftning borde möjlighet öppnas både att minska skoldistriktet till endast en del av en församling och att utvidga detsamma, därvid hinder ej borde möta att till ett skoldistrikt sammanslå församlingsdelar sinsemellan eller församlingsdel med angränsande församling. Den mening har särskilt uttalats, att lagstadganden med dylik innebörd borde bliva av betydelse för utvecklingen av vissa högre skolformer, såsom högre folkskolor, fortsättningsskolor och kommunala mellanskolor.

Vid övervägande av de utvägar, som böra föreslås för vinnande av nu antydda syftemål, har kommittén funnit sig böra i främsta rummet — i överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande den borgerliga kommunen — förorda den radikala åtgärd, att skoldistriktet göres, i princip, helt oberoende av församlings-(socken-)indelningen. Enligt kommitténs åsikt böra i organisatoriskt avseende icke följa några svårigheter av sådan anordning. Redan enligt gällande lag är skoldistriktet en i fråga om förvaltning såväl som ekonomi fristående enhet vid sidan av kyrkoförsamlingen i trängre mening, med vilken det visserligen i allmänhet skall sammanfalla.

Enligt kommitténs ifrågavarande förslag kommer således skoldistriktet, i den mån värden av dess angelägenheter icke är överflyttad på den borgerliga kommunen, att bliva en självständig indelningsenhet vid sidan av församlingen och kommunen, med vilka det dock förutsättes skola under vanliga förhållanden sammanfalla. Kommittén utgår från, att sådana föreningar och klyvningar av skoldistrikt, vilka efter genomförande av förslaget kunna ifrågakomma, icke må företagas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Föreskrift härom har kommittén upptagit i sitt förslag till lag om ordning och villkor för ändring i rikets kommunala och ecklesiastika indelning, vilken lag, enligt dess 45 §, gäller jämväl »skoldistrikt, vars angelägenheter handläggas å kyrkostämma, ändå att dess område icke sammanfaller med församlings område». I konsekvens härmed har kommittén funnit nödigt jämväl föreslå sådana ändringar i vederbörande författningar, som må vara erforderliga till förekommande därav, att skoldistriktsindelning må kunna ändras allenast genom församlingars förening om gemensamt skolråd. I sådant syfte har kommittén utarbetat bl. a. lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i kyrkostämmoförordningen.

För tillgodoseende på bästa sätt av skoldistriktets uppgifter anser kommittén emellertid även andra anordningar än ovan föreslagits böra vara att tillgå. I vissa fall kunna flera skoldistrikt finna det önskvärt att, utan uppgivande av sin självständighet, förena sig om någon gemensam åtgärd för folkskoleväsendets inom samtliga distrikten främjande, exempelvis upprättande av en för distrikten gemensam folkskola av högre ordning eller av en specialskola eller av ett barnhem eller dylik anstalt för barn, som funnits vanartade och i sedligt avseende försummade. Där gemensamma anordningar skola förekomma mellan skoldistrikt, som utgöres av stad i dess egenskap av borgerlig kommun, och skoldistrikt å angränsande landsbygd, låter det sig enligt kommitténs åsikt icke göra att för dessas åstadkommande sammansluta de sålunda till sin grundval olika distrikten till ett. I fall, som nu nämnts, finner kommittén den riktiga utvägen vara, att, utan ändrande av de förefintliga distrikten, dessa förena sig i förbund för vidtagande av sådana särskilda anordningar, som avse att tillgodose deras gemensamma intresse. Redan i gällande lagstiftning finnes en och annan antydning, som visar, att lämpligheten av dylik förening mellan skoldistrikt icke varit helt obeaktad. Enligt 1 § i kungörelsen den 28 juni 1907 angående anslag till högre folkskolor förutsättes, att dylika skolor inrättas »för ett eller gemensamt för flera skoldistrikt». Den tanke, åt vilken här givits uttryck, har emellertid hittills icke blivit

i lagstiftningen vidare utförd. Såsom av kommitténs förslag till lag om kommunalförbund inhämtas, har kommittén upptagit densamma (33 § i lagförslaget).

Innan jag övergår till de särskilda föreslagna lagändringarna, får jag hänvisa dels till kommitténs motivering (betänkandet sid. 467—478) dels ock till den sammanfattning av myndigheternas utlåtanden över kommitténs förslag, som bifogats chefens för civildepartementet förutnämnda yttrande.

Vidkommande § 1 i kyrkostämmoförordningen föreslår kommittén, att andra stycket, i vilket lagfästats medgivandet, att kommun, som ej bildar egen kyrkoförsamling, må utgöra särskilt skoldistrikt, utbytes mot ett stadgande av det innehåll, att, enligt förordnande av Kungl. Maj:t, såväl församling må vara delad i flera skoldistrikt som ock församlingar eller delar därav må vara förenade i ett skoldistrikt, ävensom att om sådant skoldistrikt skall gälla vad i kyrkostämmoförordningen är om kyrkoförsamling stadgat.

§ 1.

Såsom i det föregående anförts, är syftet med förevarande lagändring att förekomma, att skoldistriktindelning må kunna ändras allenast genom församlingars förening om gemensamt skolråd.

Departementschefen.

Mot det föreslagna stadgandet har någon erinran i huvudsak ej framställts, och även jag finner mig böra tillstyrka detsamma. Chefen för civildepartementet har i sitt förutnämnda yttrande till behandling upptagit ett par uttalanden av kammarkollegium och folkskolöverstyrelsen av innehåll, bland annat, att skoldistriktets representation borde skiljas från församlingens och givas benämningen skolstämma. I sammanhang härmed hava berörts vissa av folkskolöverstyrelsen framlagda förslag, åsyftande en fullständig omreglering av förhållandet mellan församling och skoldistrikt. Beträffande de av kammarkollegium och folkskolöverstyrelsen sålunda gjorda framställningar torde jag kunna inskränka mig till en hänvisning till vad chefen för civildepartementet därom anført, däri jag instämmer.

Vidare har kammarkollegium påyrkat särskilda bestämmelser i syfte att, där område inom en kommun tillhör olika församlingar eller skoldistrikt, stämmor ej samtidigt må hållas inom kommunen och församlingarna. Dylika bestämmelser finner jag dock ej behöfliga, då det väl får antagas, att vederbörande genom att samråda skola kunna undvika, att de olika stämmorna utsättas till samma tid. Då kommuns röstlängd

skall användas även å kyrkostämma, kan olägenhet av antydd beskaffenhet redan med nu gällande lagbestämmelser tänkas uppkomma. Det har dock, mig veterligen, icke yppats behov av särskilda föreskrifter till förebyggande av olägenhet av ifrågavarande slag, och ett bifall till kommitténs förslag läser ej komma att nämnvärt öka svårigheterna härutinnan.

I anledning av vissa uttalanden från Lunds stift erinras, att frågan om församlings rätt att åt fullmäktige överlåta sin beslutanderätt för närvarande är föremål för utredning av särskilda inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga.

- § 6. Kommittén har framlagt förslag till vissa ändringar i § 6 kyrkostämmoförordningen, åsyftande att undanröja vissa olägenheter, som i avseende å den kommunala röstlängden ansetts följa av ett genomförande av kommitténs förslag i fråga om de olika indelningarnas lösgörande från varandra.

Departementschefen.

Då med genomförandet vid 1918 års urtima riksdag av vissa ändringar i kommunalförordningarna särskilt beträffande rösträtten och röstlängden antydda olägenheter icke vidare komma att uppstå, kan den ifrågavarande lagändringen utgå ur förslaget.

§§ 8 och 11.

I kyrkostämmoförordningen måste, säger kommittén, meddelas föreskrifter om utseende av ordförande i kyrkostämma och skolråd i skoldistrikt, bestående av församlingar eller delar av församlingar, i vilka finnas flera kyrkoherdar. Då redan nu skoldistrikt av dylik beskaffenhet kan förekomma, nämligen i stad med flera församlingar, har i tredje stycket av § 11 lämnats föreskrift, att gemensam kyrkostämma med sådana församlingar skall hållas under ordförandeskap av den bland stadens kyrkoherdar, som domkapitlet därtill förordnar. Denna föreskrift, vilken kommittén ansett lämpligare hava plats i § 8, föreslås av kommittén utsträckt att avse alla sådana fall, där, enligt kommitténs förslag, kyrkostämma för område, bestående av församlingar eller församlingsdelar, som tillhöra olika pastorat, kan förekomma. Tillika har intagits bestämmelse om vice ordförande i dylik stämma.

Antages det sålunda föreslagna tillägget till § 8, följer därav, att, på sätt kommittén föreslår, bestämmelsen om ordförandeskap i sista stycket av § 11 skall utgå.

Departementschefen.

Kommitténs sålunda framställda ändringsförslag, vilka lämnats i huvudsak utan anmärkning, tillstyrkas av mig.

Föreskriften i första stycket av § 21, att i varje kyrkoförsamling skall finnas ett kyrkoråd och ett skolråd, skall enligt kommitténs förslag utbytas mot det stadgande, att i varje kyrkoförsamling skall finnas ett kyrkoråd och i varje skoldistrikt ett skolråd.

§ 21.

I andra stycket av § 21 innehålles det stadgande angående församlingars förening om gemensamt skolråd, vilket, såsom omtalats, ansetts tillika innebära bestämmelse om skoldistriktens sammanslutande till ett enda. Därjämte lämnas i samma stycke enahanda medgivande till förening om gemensamt kyrkoråd. Vad skoldistriktet angår har den nyssberörda påföljden av församlingarnas förening om gemensamt skolråd blivit uttryckligt stadfäst i § 6 i folkskolestadgan. I ändamål att förhindra, att ändring i skoldistriktsindelningen må i sådan ordning, utan myndighets förordnande, åstadkommas, och att tillika bringa det ifrågasvarande stadgandet i kyrkostämmoförordningen till överensstämmelse med kommitténs ovan omförmälda ändringsförslag, hemställer kommittén, att ur stadgandet uteslutes vad som rör skoldistrikt. Tillika har kommittén gjort förslag till ändring i samma syfte i § 6 i folkskolestadgan. Härmedelst samt genom de föreslagna uttryckliga stadgandena, att för ändring i skoldistriktsindelning kräves Kungl. Maj:ts förordnande (förslaget till § 1 i kyrkostämmoförordningen och § 35, jämförd med § 45, i lag om ordning och villkor för ändring i rikets kommunala och ecklesiastika indelning), kommer här åsyftade egendomlighet att bringas att försvinna.

Förevarande lagändring, som har samma syfte som den föreslagna ändringen av 1 § och utgör en konsekvens av den princip, som genomgår kommitténs hela förslag, har icke gjorts till föremål för någon särskild erinran. Vad kommittén hemställt synes böra godtagas.

Departementschefen.

Slutligen har kommittén gjort förslag om tillägg till § 23 av innehåll, att ordförande i skolrådet för skoldistrikt, varom i andra stycket av § 8 omförmäles, skall vara den kyrkoherde, som förordnats föra ordet i distriktets kyrkostämma.

§ 23.

Mot det föreslagna tillägget torde anledning till erinran ej föreligga, varför detsamma torde böra godkännas i oförändrat skick.

Departementschefen.

I sitt yttrande över förevarande lagförslag har folkskolöverstyrelsen föreslagit införande i §§ 17 och 32 kyrkostämmoförordningen av stadganden, att protokoll, hållna vid stämma och skolråd i skoldistrikt, varom förmäls i § 8 andra stycket, skall uppläsas i den kyrka, som domkapitlet efter stämmans hörande bestämt.

Departement-
schefen.

Stadganden av sålunda föreslaget innehåll synas mig dock icke behövliga utan torde protokollen utan olägenhet kunna och böra uppläsas i samtliga till skoldistriktet hörande församlingars kyrkor.

Såsom komplement till förestående ändringar i kyrkostämmoförordningen har kommittén utarbetat förslag till ändring i vissa delar av stadgan den 10 december 1897 angående folkundervisningen i riket samt kungörelsen den 11 september 1909 rörande tillämpning i vissa städer av nämnda stadga med flera författningar. Därest ifrågavarande lagförslag vinna godkännande, torde berörda förslag till administrativa författningsändringar sedermera böra anmälas för Kungl. Maj:t.

I förevarande sammanhang torde böra till behandling upptagas en fråga, som ej varit föremål för kommitténs övervägande eller står i direkt samband med dess förslag.

§ 35.

§ 35 kyrkostämmoförordningen, enligt dess lydelse före genomförandet av de vid 1918 års urtima riksdag beslutade ändringar i nämnda förordning, innehöll, att de avgifter, om vilka kyrkostämman beslutar, skola, utom i de fall, för vilka annorlunda är i lag eller författning stadgat, utgå efter den för rösträtt å kyrkostämman bestämda grund, med iakttagande därav, att avgifter, varom för stads- och landsförsamlingar eller delar därav gemensam kyrkostämman beslutar, först skola vardera församlingen påföras efter förhållandet i varje förekommande fall mellan varderas sammanlagda rösttal vid gemensam kyrkostämman.

Enligt stadgandets nuvarande lydelse skola ifrågavarande avgifter utgå på sätt om bidrag till kommuns gemensamma utgifter är stadgat i förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad. Bestämmelsen om avgifter, varom stads- och landsförsamlingar å gemensam kyrkostämman besluta, kvarstår oförändrad.

Härav blir emellertid efter den lika kommunala rösträttens införande en följd, att dylika avgifter fördelas mellan församlingarna, icke såsom förut efter de inom församlingarna »senast beräknade inkomstbelopp, efter vilka kommunalutskylder skola utgöras (inkomstsumman)» (se § 7 i dess förutvarande lydelse) utan efter församlingarnas kommunalt röstberättigades antal. Detta kan icke vara en riktig fördelning av avgifterna, vilket framgår av följande exempel: En avgift om 12,000 kronor skall fördelas mellan en stadsförsamling om 5,000 invånare med en inkomstsumma av

400,000 kronor samt en landsförsamling om 10,000 invånare med en inkomstsumma av 100,000 kronor. Enligt den nuvarande bestämmelsen får stadsförsamlingen bidra med 4,000 kronor, landsförsamlingen med 8,000 kronor, under det att med en fördelning efter inkomstsumma stadsförsamlingen skall bidra med 9,600 och landsförsamlingen med 2,400 kronor.

För förebyggande av en dylik orättvis fördelning av avgifter mellan stads- och landsförsamling torde en ändring av § 35 kyrkostämmoförordningen vara oundgänglig, och har jag låtit inom ecklesiastikdepartementet utarbeta förslag till ändrad lydelse av nämnda paragraf. Denna synes böra innehålla, såvitt nu är ifråga, att avgifterna skola vardera församlingen påföras efter förhållandet i varje förekommande fall mellan summorna av de inom församlingarna seväst beräknade inkomstbelopp, efter vilka kommunalutskylder skola utgöras.

Denna bestämmelse torde böra träda i kraft snarast möjligt eller dagen efter den, då förevarande lag från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Departementschefen uppläste härefter det i enlighet med vad förut nämnts avfattade förslaget till lag om ändrad lydelse av §§ 1, 8, 11, 21, 23 och 35 i förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd samt hemställde, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hemming Gadd.